

Berättelse

Om

En del Dal-Allmoges och thes medföljes Sammangångning och Uppror.

Såsom Hans Kongl. Maj:t uti thes utfärdade Allernådigste Kungörelse, angående Dal-Allmogens Sammangångning och Uppror, dat. then 23. Junii innewarande År 1743. uttrat sig i Nåder vilja låta upfättia och til allas underrättelse trycka en med bewis bestyrkt berättelse om thetta Dal-Allmogens otilbörliga förhållande och alt hwad therwid förelupit; Alltså har, uppå Hans Kongl. Maj:ts Allernådigste befallning, sådant härmed efterkommas skolat.

sedan Hans Kongl. Maj:t någon tid förut af insupne berättelser förnummit, at någon orolighet och ett mistänkt förhållande förspotts hos Allmogen i Dalarne: Men therhos icke kunde föreställa sig, at thetta folket, som i långlige tider altid wist prof af lydno och trohet, skulle någonsin skrida til wärkelig ohörksamhet, utan endast trodt, at nød och brist på uppehälle förorsakat hos them en eller annan beswårighet; Så ha-

de

de Hans Kongl. Maj:t then Nådige omsorg för them, at Hans Kongl. Maj:t låt förse berörde Allmoge med nödig Spannemål så wäl til brödsöda som til utsäde, och ei vidare lade thesas förhållande på sinnet, än at Hans Kongl. Maj:t beordrade thes befallningshafwande genom bref af then 4 nästledne Martii at hålla et wä-

N:o. I.

Ut i et sådant nådigt förtroende til thes undersätars godwillighet at fullgjöra thesas skyldighet, mände Hans Kongl. Maj:t then 5. thespå följande Aprilis, sedan säker underrättelse war insupen om Siendens rörelse och årnade försök på Wästerbotns sidan, beordra wederbörande, at hela Dal Regimentet straxt skulle upbryta och marchera til Wästerbotn, at förstärka framledne General Majoren Freudenfelt, som thes Commenderade Hans Kongl. Maj:ts Troupper, til at så mycket kraftigare hindra sienden, at intränga sig på thenna sidan af Riket. Och ehuruwäl alla Regimenten, som icke woro årnade til Wästerbotns och Wäster Norlands försvar, woro fördelte på Orlogs flottan och Gallererne samt andra ställen; Så wille dock Hans Kongl. Maj:t wid thetta tilfalle givra Dal-Allmogen therutinnan til wiljes, at, efter deras underdånige begiäran uti Riks Dagsbeswären, hela Regimentet måtte få blifwa tillsammans på then ort thit thes Commenderas. Men at Dal-Allmogen så redan haft annat i sinnet, märktes nogsamit, så Landshöfdingen Wennerstedt, som fort förut hade fått Hans Kongl. Maj:ts befallning, at begifwa sig til thes honom i Nåder ansö-

N:o. 2.

U 2

trods

trodde Stora Kopparbergs Län, til at sköta och bestyra
Ländets angelägenheter, uppå sine resor i Länat, then 28 sidit-
ledne Martii wid Brunbeck mötte Herredags mannen ifrån
Mora Behr Andersson tillika med Dale Söknarnes Full-
mäktige, som uti Martii Månad varit hit sände och så wo-
ro på hemresan från Stockholm, i thet thesame enhälligen
och på thet enträgnaste påstodo, at et almänt Möte Dahle-la-
get emellan bewilias måtte, til rådgörande om Soldater-
nes upbrott, hwar til Landshöfdingen, om sidder, ehuru han
them therifrån afmante, med förestälning, at sådane somman-
komster icke annars kunde än wara skadelige och mistänksam-
me, fant sig nödsakad at samtycka, således, at 4. eller
5. ifrån hwarje församling, försedde med skriftelige Full-
makter then 12. Aprilis uti Bäxand måtte sammankomma,
til at i kärlek och förtroende med hwarannan öfwerläg-
ga, hwarest och Landshöfdingen, på theras enständiga
N:o 3. begiäran nödgades lofwa sig at inställa. Enär han sig
således å bemelte tid och ställe, efter thesom skedd Publica-
tion, infann, träffade han thesammastådes oförmodeligen
och tvært emot thes kungidresse samt thet med ofwanbe-
mälte Herredagsman och Fullmäktige gjorde aftal, en gan-
ska stor Menighet församlad, som icke allenast så hade up-
fyllt Rummet at knapt et ställe war öffrigitt för honom,
utan och rundt omkring utan före hade omäifwit Bygg-
ningen. Uti hwad upsät Allmogen sig så Manstarkt för-
samlad hade, sådant wiste sig snart ther uppå, så, efter hållit
tal af Landshöfdingen, samt thes gjorde förestälning, så
wål om Rikets nödwändiga försvar som Allmogens ther-
wid åliggande plikt och skyldighet. Hans Kongl. Maj:ts
Nådige befallning om Regementets upbrott och marche til
Westerbotten them blef föreläsen: i ty Allmogen genast, utan
ringaste

ringaste wördnad för Hans Kongl. Maj:ts Allernådigste
befallning samt utan försyn för Landshöfdingen, som i
Öfwerhetens Namn them taltalade, med häftigt rop och
Kri samt otillbörlige utlätelser förklarade, thet intet Man-
skap skulle gå ur stället, innan the, som woro skyldige til krigets
ölyckelige utgång, blifwit straffade til Lifwet, samt Succes-
sions saken efter theras påstående faststald, med mera. Och
ehuruwål them med mångfaldige föreställningar ther på
blef til sinnes fördt, at hwad thet förra målet anginge,
så blefwe undersökningen therdöwer af Rikens Ständers
thertil förordnade Commission med all skyndsamhet och alf-
ware fortsatt, och at the skyldigas straff ei worde uteblif-
wandes, och beträffande thet senare, så wore thet Sam-
telige Rikens Ständers ensak, hwarutinnan Dal-Allmo-
gen, såsom en enda Province i Riket, ei tilkommo något
at föreskrifwa, samt at för öffrigitt, thetta ingen gemen-
skap hade med thet anbefalte Regementis-upbrottet til Ri-
kets försvar, hwarutinnan them endast åläga, at, åfwen
som the öfrige Landsorter, bete sig willige och hörsam-
me; Så förblef dock thesse Allmoge fast wid thes N:o 4.
förut fattade upsätelige Motwilla och upstudsigheit, som
nogsamt kan skönias af then skrift, hwilken med Fullmäkti-
ges Underskrift ifrån 25. Söknar jemte Benians Sockens
Fullmakt för thes Deputerade, samt the öfrige Socknars
therpå skrefne bifall och samtycke, af then 13 Aprilis,
sedan Allmogen war gången ur Söknestugun, ingafs til
Landshöfdingen, hwarutinnan the, intagne af en blind
förmåtenhet, sig inbilla, at hela Riket stödade på Dal-ör-
tens och thes Inwånares utlåtelse, och å nyo uprepa the-
ras högstförgripelige påstående, hwarförinnan the förklara
intet manskap therifrån skulle släppas i fält. Hans Kongl.
Maj:ts

N:o. 5. Maj:t måste ock af the Kort therpå inkomne berättelser, så
N:o. 6. som Öfverste Lieutenanten Adlersträhle af samma dato,
samt mångfaldige wederbörandes bilagde rapporter ganska
ogierna erfara, huruledes Socknarnes Almoge wid the å
nyo utsatte Upbrotts-dagar dels låto Soldaterna aldeles
uteblifwa, dels ock sände them thit utan Gewär och Mon-
deringar samt annat tillbehör, som efter Contractet præ-
steras borde, dels ock med wåld borttogo Gewären ifrån
Soldaterna och inlåste Monderingarne, utlåtandes sig al-
la, at icke wilja låta Soldaten marchera, hwarwid the
med en oansändig dierfhet samt hårda utlåtelse bemöt-
te the Commenderande Officerare, och således med hot
och wåld aldeles hindrade Upbrottet, såsom sielfwa rappor-
terne thet med mera innehålla.

Nu ehuruwåhl Hans Kongl. Maj:t ei utan med
största misnöje kunde anse en så oförmodad grof gensträf-
woghet hos then Ortens Inwånare, och förthen skul
haft fog, at låta et sådant thetas upförande lagligen
och på thet alfwarsammaste beifra, Så wille doch Hans
Kongl. Maj:t af synnerlig Gunst och Nåd försöka alla
mildare wågar til the brotliga och förfördas återbrin-
gande uti sin skyldiga lydno, och til then ändan fann
Hans Kongl. Maj:t för godt, at til Almogen i Kop-
parbergs-Lån utfärda et Nådigt och alfwarligt war-
nings-bref, hwarutinman them thetas betedde olydno
och gensträfwoget, at fullgöra hwad them efter Soldate-
Contractet ålägo, för ögonen stältes, så likwål alla
andra Lands-orter i Riket thetas skyldighet willigt the-
utinman wist, på en tid, så Riket som måst betarfwade
för-

förswar, hwarföre Da = Almogen ytterligare på thet
alfwarligaste antyddes, at, enligt thetas undersätelige
Trohets Ed och plikt, med lydno efterkomma Hans Kongl.
Maj:ts befallningar och thetas åliggande skyldighet, såsom
högbemelte warnings bref af then 3. Maii med mera in- N:o. 7.
nehåller; Men til at der jemte i möjeligaste måtte med
all Nåd och lindring wilsara thenne Almoge, som til af-
wentyrs fruktade för then långa wägen, som thes Reges-
mente hade at tåga til Westerbohn; Så emedan Al-
mogen thestades låtit förmärka sin åstundan, at til sitt
egit förswar behålla Regimentet hemma, förthen skul fann
Hans Kongl. Maj:t samma gång för godt, at uti thes
förra Nådiga Ordres af then 5 Aprilis göra then ändring,
at låta Dal-Regimentet marchera til Gefle, thetast thet
wore närmare til hands at förswara thetas egen Lands-
ort, i fall fienden på then sidan skulle göra något oför-
modeligit försök, hwarhos Hans Kongl. Maj:t genom
thes aflätne Nådige Ordres af then 3 Maii til Lands- N:o. 8.
höfdingen så wål som til Öfverste Lieutenanten Adlersträ-
le, hwilken Interims-Commando öfwer Dal-Regimen-
tet war anförtrödt, then Nådige anstalt gjorde, at i fall
fiotarne ei skulle wara i stand, at förse thetas Soldater
med thet underhåld, hwartil the eliest efter Contractet
wore skyldige, så skulle the af Cronan åtniuta hwad
the betarfwade, på thet thetas upbrott och marche
för then orsaken ei måtte komma at studsa eller uppe-
hållas, låtandes tillika å thes Höga wågnar försäkra Al-
mogen: at Regimentet intet skulle blifwa åtskildt, utan
Commenderas tillsammans och på et ställe, jemwål ock, at
thet intet skulle blifwa Commenderat längre Norr ut än
til Gefle.

Lands-

Landshöfdingen Wennerstedt, som imedertid med
al ofspard flit och möda sökte bringa Almogen til sin under-
säteliga Skyldighets fullgörande, gjorde sig nu hopp, at
ofwanbemälte Nådiga warnings-bref tillika med the än-
drade Upbrotts Ordres och Hans Kongl. Maj:ts therjem-
te fogade Nådige försäkran numera skulle bringa Almo-
gen til annat sinne, och förnä them, at låta thesas Sol-
dater fritt och obehindrat marchera til Gefle, och låt
therpå föranstalta, at förenämde Hans Kongl. Maj:ts
warnings-bref och försäkran jemte thes Publication
af then 7 Maji, then 15 therpå följande i alla Kyrkior
skulle blifwa upläsen, utsättiandes dagarne och ställen efter
hwarie Compagnies belägenhet, så at the samteligen then
3. Junii i Ofwansjö i Gestrifeland tillsammansöta skulle.
Icke thes mindre, och ehuruwäl Landshöfdingen, så han
förmärkte Almogen framhärda i thes förnätna påstående, och
thet upfåt, at ei låta sine Soldater marchera, fast än the imed-
ertid blefwo förwiskade om Rikens Ständers Commissions
öfwer för thetta Gener. Lieutenant. Buddenbrock fälte döds-
dom, så wäl sielf som genom andra på alt uptänkeligt sätt
warnade Almogen och sökte them til lydno bringa, hållt
Rikets försvar och thesas egen säkerhet thet oumgån-
geligen fordrade; så framhårdade Almogen likwäl
ståndigt i thes fattade upfåt och påstående, och emotsatte
sig jämwäl the i följie af Rikens Ständers bewilning
utsatte taxeringar, undandragandes sig aldel s the öf-
werenskomne afgifter, så wäl som wärkställigheten af
Kongl. Maj:ts Förordning, angående Öfwerlops- Man-
skaps antekning, så at Cronobettenterna icke utan största
fara och äfwenlyr, i anseende til the them mötande hot
och wäldsamheter, mera kunde förrätta thesas tjenester.
Almo-

Almogen i Grangierdes Sockn gick ock så wida, at, så
Lands-Secreteraren i Landshöfdingens ställe thittom,
at låta förrätta antekningen, satte the sig ej allenast then-
samma uppenbarligen emot, utan ock, sedan bemälte Secreterare
änteligen af rop och sorl öfweröstad tog astråde, låt Almogen
slå dörren af Socknestugun til och med hård drag och skuffande
twang fogdeskrifwaren at ifrån sig gifwa listan på Öfwerlops-
Manskapet, then the i bitar sönderrefwo, med undsäjel-
se af ganska swår medfart, som Häradshöfdingen och Hä- N:o. 9.
radsfogden skulle hafwa öfwergådt, om the the hade
warit tillstådes.

Landshöfdingen underlät dock intet, at genom Publica-
tion och Ordres til wederbörande Cronobettente, af then 28
Maj, som Söndagen therpå i alla Kyrkior afkunnades, at
ytterligare utsättia andra dagar til Regimentets marche,
til följie hwaraf thesamma borde then 10. Junii samlas
i Gestrifeland och Ofwansjö Sockn wid Grängen, at the
af honom utmunstras; Men sådant hade ei heller någon
wärfan, utan inslup therpå esterrättelser til Landshöf-
dingen af then 30. Maj samt 1. och 2. Junii, at Almo-
gens rådslag stannat uti ett wäldsam upförande emot bå-
de Officerare och Cronones Befalningsman: Ut Herredags-
Mannen Behr Anderson blifwit med hugg och slag öfwer-
fallen: Ut Almogen besluttit, at tillika med Soldaterna mar-
chera i början af then påföljande wefan til Fahlun: at
the wille gå Man af huset, upbådandes genom Budkastlar
Menigheten ifrån 15. til 60. år, och at några låtit sig N:o. 10.
förmärka, thet the wille hafwa Landshöfdingen til an-
förare, med mera. I lika mätto intygar Öfwerste-Lieu-
tenanten Adlersträhles inkomne bref af then 2 Junii, samt N:o. 11.
bilagorne thesamma, och at en del af thesse Almogen
med

med wåld tvungit Officerarne, at öppna Ammunitions-
Bodar, hwarest the uttagit gamla Gewår, jemwål at
Eskwedals Socknebönder öfwerfallit Jendricken Lanner-
stierna, som war thit up Commenderad, at nedföra 35.
Man, hwilka i samma Sockn hafwa sina Rotar, med
hårda ord, stött och rykt honom, med undsägelse, at the
han et snart förfogade sig therifrån, han tå af them skul-
le blifwa nederlagen, med mera. Anteligen utbrast be-
rörde Almoge uti et uppenbart Uppror, i ty the, efter plä-
gat samråd och beskifningar sin emellan, beslöto, at sam-
telige tillika med Soldaterne och Officerarne, samt större
delen af Ambetsmännen och StåndsPersoner begifwa sig
til Stockholm, til at, såsom the föregåfwo, fordra slut
wid påstående Riksdag uti åtskillige Rikets angelägenhe-
ter, til hwilkenånda the ock sina Publicationer eller så kalla-
de Budkastlar fringsände, vide Allegatet N:o. 10. med befa-
ling til alla Socknar öfwan Fahlun, at sig ther infinna
then 8. Junii, Bönderne med sine Fanor och thet Ge-
wår som funnes i hwar Gård jemte Soldaterne, tillsä-
jandes jemwål i samma Budkasta, at Posterne och
alle fremmande resande anhållas skulle, hwarjemte Mö-
tes-plazerne för then öfrige Almogen woro utsatte;
the hade ock intet försyn i några Socknar, at med twång
låta Ammunitions-bodarne öppnas, therutur the togo Ge-
wår, Ammunition, Banteler och hwad ther fants, til at
bewåpna sig med, förutan andra wåldsamheter, hwil-
ka the föröfwade medelst åtskillige öskydige Personers
tvingande at wara sig fölgaktige. Så snart esterrättelse
hårom inlopp, war Hans Kongl. Maj:t betänkt, huru
thenne Almogens farliga rörelse ännu i godo stillas och
förefommars måtte. Och emedan sakerne tå syntes wa-
ra

ra i thet tilstånd, at man, näst then Höghets hielp,
hade at förwanta, thet innom en kort tid skulle blifwa
slut på friget med Ryssland, och Successions-saken af-
giord; så beslöt Hans Kongl. Maj:t, tills vidare låta
Dal-Regementet blifwa hemma, och befalte förthen skul
under then 4 Junii. Landshöfdingen och Öfwerste N:o. 12.
Lieutenanten, at antyda Dal-Almogen, thet Soldater-
ne kunde förblifwa wid thetas Rotar. Then Nåd Hans
Kongl. Maj:t härigenom åter låt wederfaras Almogen, ha-
de icke heller någon wårkan; Och ehuru Landshöfdin-
gen, wid ankomsten af thesse Ordres, genast låt Almogen
therom antyda, som tå redan war stadd på wågen til Fah-
lun, kunde han likwål icke themedelst förmå them at
wända tillbaka, utan the fortsatte likasult sin Marche til
Fahlun, thit the ankommo then 8 Junii. bewåpnade
med Mousquetter, Bösor, Spikklubbor, Spiut och an-
nat Gewår, samt Inquarterade sig i Staden.

Och ehuruwål Landshöfdingen på thetas bud at komma
til tals med them, och at låta them få Gewår och Ammuni-
tion, förestälte och anmante Almogen, at håldre sända st-
ne Deputerade til Stockholm, hwilka innan kort tid
kunde wara med swar tillbaka, så giälde doch sådant hos
thesse uproriske intet, utan tå han dagen therpå sig, ef-
ter thetas begiäran, på Torget måste infinna, thit Almo-
gen jemwål med Spel och utslagne Fanor upmarcherade,
tvungo the honom samt Officerare och flere betienter och
inwånare i Fahlun, oaktat thetas förbehåld och motsägel-
se, at underskrifwa en af Almogens Fullmäktige förut
teknad skrift, angående Successions-walet, hwarefter the
påstodo, at få penningar ur rånteriet, samt Ammuni-
tion, krut, penningar och skiz för thetas matsaker, samt
at

N:o. 13. at thet få kända Bergs Regimentet i Fahlun äfwenwål
aflemnas skulle, fast the af thetsamma omsider någdt sig
med 24 man til häst och i stället för the först påstådde 120000.
D. R:mt nemligen 100 D:lr. R:mt för hwar Rota, låtit sig
betala 6000 D:lr R:mt samt Miöl efter 50 tunnor råg, 10
tunnor Strömming, 4 tunnor Sill, 4 tunnor Årter och
1800 Kullar Tobak och Medicamenter utur Apothequet
för ohngefär 1000 Da:lr R:mt. The hafwa och med
wåld bemåktigat sig the nya Gewår, som Kongl. Krigs-
Collegium något förut til Fahlun för Regimentet hade
upsändt. Under thetas waresse thestades föröfwades
jämwal hwariehanda wåldsamheter och blef Landshöf-
dingen af Almogen med Gewår noga bewakad, samt
han twungen, at gifwa Ordres til wederbörande Crono-
betiente om skuz för them, samt at tillskrifwa Landshöf-
dingen i Westmanland om thetas förplågning. Härefter
begaf sig Almogen vidare på resan, til at sammanstöta
med the öfrige Socknars Almoge, som war upbodat sig med
sine Gewår at insinna samt at uttaga alt Gewår som fun-
nes i Ammunitions-Bodarne: hafwandes the jämwal twun-
git Landshöfdingen Wennerstedt under thes Siukdom
och swaga tilstånd, jemte åtskillige Officerare och andre
Personer at under bewakning hela wägen följa med sig.
Swad skräck och Consternation thetta förfarande jemte the
uti the omgränsande Länen fringsände budkastar och Depu-
terade, til at förbiuda all Postgång och hållskuz, med
påstående af underhåld och penningar för then i Marche
warande Almogen, förordsakat både hos Embetsmän
och andra Inwånare i Städer och på Landet, som besa-
rade, at med twång och wåldförande til lif och egendom
blifwa nödsakade, at utan enskylan följa med hopen, och
at

at bryta then Ed och plikt, som the Hans Kongl. Maj:t
och Riket skyldige äro, therom witna åtskillige bref och be-
rättelser, hwaraf för myckenhetens skul allenast et bilägges. N:o.14.

Under resan hafwa the i Hedemora twungit Stadens
Inwånare, at sättia sine namn under then i Fahlun haf-
de skriften, låtit Borgerskapet til them utgiöra 150. Da-
ler Kopp:mt i penningar och 2. man af hwarie Båts-
mans-Rota, tillsammans 24. Man; hafwandes jemwal
på Bönedagen then 10. Junii, Hedemora-Sockns Al-
moge efter Högmåso-Predikan upbrutit några för Kongl.
Krigs-Collegii Räkning under Sequester stående Rum,
och therutur tagit en stor myckenhet gamla Mousquetter,
samt under Afstonsången upbrutit Rådstugun, the Almog-
en äfwen sunnit åtskillige Gewår.

Men i Avestad hafwa the uttagit något öfwer
8000. Daler Kopparmynt i Slantar och 2000. Daler
dito Mynt, Cronan tilhörige: och woro för widlyftigt
at anföra alla omständigheter af thenne Almoges högst-
förgripelige Sidwördnad och olyhno emot Hans Kongl.
Maj:ts Nådige befallningar, samt all then otidighet,
hvilken the både med wåld och hotelser utöfwat på the
Commenderade Officerare och öfrige Betiente, hvilka
icke utan största lifsfara kunde giöra thetasienst, utan
måste omsider med thetas förrättande aldeles uphöra-
vide N:o 13.

Hans Kongl. Maj:t såg sig förthenskul föranlåten,
at wara betänkt på tienlige Mått emot thetta Dal-Al-
mogens uproriske företagande, men wille dock förut år-
widare igenom the lindrigaste Medel, söka thet samma
at förekomma; til hwilken ända Hans Kongl. Maj:t
med samtelige Rikens Ständers godtsinnande beslöt, at

fända Dal-Allmogen til mötes någre Deputerade, til at medelst tienlige förestälningar söka förmå Allmogen til afstående från thes farlige och högstförgripelige företagande, samt at begifwa sig i ro och stillhet hwar och en til sit hemwist.

N:o. 15. These woro Præsidenten i Kongl. Maj:ts och Rikssens Abo HåffMätt, Grefwe Carl Frölich, och General Majoren och Landshöfdingen Baron Anders Koskull, å Hans Kongl. Maj:ts wagnar, samt på Rikssens Ständers wagnar, General Majoren Baron Carl Hindrich Wrangel, Generalen Stenflycht, Revisions Secreteraren Ehrenmalm, Biskopen Doctor Jacob Benzelius, Kyrkoherden Hermonius, Kyrkoherden Ramzelius, Commissarien och Borgaren Harald Urlander, Borgmästaren Frantz Cervin, Borgmästaren Gabriel Hagert, samt HerredagsMännen Jöns Persson från Norbergs Bergslag, Jan Ersson från Jönkiöpings Län och Behr Carlsson från Calmare Län.

N:o. 16. Hans Kongl. Maj:t låt igenom these Deputerade, som then 12. Junii begofwo sig på resan och i Sahla Stad mötte Allmogen, tillhuda them Theis Kongl. Måd, och i anseende thertil, at Allmogen igenom arge och illfamnade menniskiors samningslösa berättelser och falska rykten syntes wara förledd, underrätta them om the Allmänna Sakernes rätta och sanskyldiga tillstånd, så wäl i anseende til Fredswärket och thet hopp man hade at innan kort se then samma återwunnen, som ock i anseende til ordsakerne til thet olyckelige Kriget, hwilket mål Rikssens Ständer hade under et noga ransakande, samt at redan befunnits these orsaker i synnerhet hafwa härörddt af en slätt wärkställighet af Hans Kongl. Maj:ts och Rikssens Ständers beslut; Ut öfwer Generalernes och

och öfwer the Befälhafwandes förhållande ransakades, och at dödsdomen emot then ena redan wore publicerad, Undersökningen öfwer then andra ändad, samt at the öfrige äfwen tilböriligen skulle komma at anses. Hans Kongl. Maj:t befalte them jemwäl, at betaga hos Allmogen the flere rykten och osanningar, hwarigenom the til mistanfar och misnöje torde wara förledd, jemwäl ock at ställa them för ögonen thesas ofog och företagande, som ej annat kunde än förstöra then Allmänna roen och säkerheten samt Rikssens Ständers och thesas egen frihet, öfwerända fasta Hans Kongl. Maj:ts och Ständernes Rådslag och författningar til Fredens återwinnande, och uppenbarligen befordra Rikssens fienders och Illwillares farliga stämplingar och anslag, samt såmedelst sättia hela Riket på spejen at störas i yttersta fara och undergång. Therjemte låt ock Hans Kongl. Maj:t Allmogen tillkännagifwa, at om the i stillhet begofwo sig hem til thesas hemwister, wille Hans Kongl. Maj:t tå i Måder tillgifwa them thesas fel, som them icke widare skulle tillräknas och til last läggas, jemte försäkran om Hans Kongl. Maj:ts Måd, samt thes hysande milda och Saderliga omsorg för Rikets Allmänna och thesas enskylte bästa; Men theremot och i fall the skulle ur akt låta en slik ömsint medfart och icke låta säja och råda sig, utan i thesas förderfwelige Upsåt fortfara, funde Hans Kongl. Maj:t i följe af Guds och naturens Lag, samt RegeringsFormen ej annat, ehuru ogierna, än bruka rätmätiga Medel, och med them efter lag förfara, i hwilken handelse thesse Allmoge för Gud, samt Hans Kongl. Maj:t och Rikssens Ständer och underfätare, thesas egne Medbröder och hela efterwerlden bleswo ansvarige för thet

thet; blod, som kommo således at spillas: hafvandes the Deputerade jemväl haft i Commission, at i fall ber:de Dal-Ulmoge skulle vilia fortsätia Marchen, så föresätia them et wist mål och Gränz, hwarutöfwer the icke gå skulle. För öfrigit lemnade Hans Kongl. Maj:t Dal-Ulmogen frihet, at til thes och Riksens Ständers Deputerade eller ock igenom egne Fullmäktige, som the kunde hitsända, öfwergifwa the besvär och klagomål the hade at anföra, låtandes them i Nåder försäkra, thet them i alla mål waderfaras skulle hwad rätt och billigt wore.

Imedlertid och som ifrån åtskillige orter berättades, at Dal-Ulmogen, som under Marchens fortsättiande försedt sig med ansenligit förråd af frut och fulor, och jemväl i Hedemora Stad med wåld uttagit alt the befinteligit Gewär och Ammunition, som ock under wägen både i Städer och på landet med swåre undsäjesser utsofte penningar samt Proviant och andre persedlar til underhåld, årnade fortsättia thes marche til Stockholm på trenne wägar, så wäl Norra som Södra sidan, thes utan ock Ulmogens antal i förstone sades bestiga sig til många tusende man; så låt Hans Kongl. Maj:t genast och i god tid föranstalta om trouppers posterande på the ställen, som woro tienligast at intaga til thenne Dal-Ulmogens afhållande från Residencet, doch med befalning tillika, at undwika all wåldsambhet emot them, och icke gifwa thertil anledning, så länge föreställningar och lindrige medel giälla kunde. Hans Kongl. Maj:t stod dock under alt thetta i then Nådige förmodan, at the å Theis och Riksens Ständers wågnar affände Deputerade, i bland hwilka ock wore Män, som för theras kundbara och berömmeliga förtienster emot Riket förwårswat sig en
almen

almen kärlek och wårdrad, skulle igenom förbemålte och flere föreställningar kunna bringa Ulmogen på et annat sinne: låt också igenom them vidare fungidra Dal-Ulmogen, at Ryska Galere Escadren passerat Hangöudd, och i anledning theraf föreställa, huru som ingen annan Makt med Hans Kongl. Maj:ts Combinerade Orlogssflotta, om then ock varit tillrädes, funnat hindra Ryska Galere Escadrens förbigående, mindre kunde wara i stånd, emot så många Galerer, at förswara Sidsidan hela Norrbotten upføre ifrån Stockholm; Men at man innom fåå dagar förwåntade slutelig esterrättelse om Freden. Thes utan och som Dal-Ulmogen imedlertid hade hi sändt 2:ne Bønder såsom Fullmäktige, bewåpnade med Bajonetter och med Banteler iflådde, hwilka åfwen under wägen råkat Hans Kongl. Maj:ts och Riksens Ständers Deputerade, och hade med sig then af åtskillige Stånds personer och Fahu Stads Inwånare på et inurgit fått underskrefne skriften angående tilkommande Successionen, hwaröfwer berörde Fullmäktige med thet aldraförsta åstundade utslag, at themed wara Dal-Ulmogen til mötes; Så blefwo thesamme med Riksens Samtelige Ständers wålmente swar genast then 14. Junii affärdade, hwaruti Dal-Ulmogen underrättades om Sakerres närwarande tilstånd, samt Fredens nödwändighet, hwer om innan Beckans utgång et wist slut wåntades, samt at Riksens Ständer sig förenat, Tisdagen thepå följande som war then 21. Junii ofelbart afgjöra Walet. Riksens Ständer förmodade altså, at Dal-Ulmogen såsom redelige Swenske Män måtte i ro och stillhet afbida the så ännu återstående fåå dagar, samt wara försäkrade, at Riksens Ständer intet annan ögnamärke hade än Ri-

fets sanskyldiga nytta och välfärd. Hans Kongl. Maj:t
lät då tillika hos Dal-Allmogen, igenom The's och Rikens
Ständers til them Deputerade, givra en lika nådig före-
ställning, om nödvändigheten at afbida then af Rikens
Ständer utsatte terminen, på thet icke Allmogen wid
thes annalkande måtte förtära thet til Krigsmaktens un-
derhållande församlade förrådet; och emedan et ryckte hos
berörde Allmoge war utkommit, som skulle hwar røde
Man af them uphängas, så lät Hans Kongl. Maj:t,
jemte ytterligare försäkran om The's mildhet och weders-
wilja för blods utgiutelse, förklara thetta rykte, såsom
thet ock war, för en grof osanning.

N:o. 17.

Til at nu förmåla om Hans Kongl. Maj:t's och
Rikens Ständers Deputerades förrättning, och huru the
af Dal-Allmogen blifwit bemötte: så emedan the på re-
san förnummo, at Dal-Allmogen redan anländt til He-
demora och ärnade sig med thet första til Brunnbeck,
samt låtit förbjuda alla rörelser på vägarne, andra si-
dan om Sahla, jemväl qwarhöllo alla främmande på
vägen och släppte ingen tillbaka; Sy skyndade the sig til
Sahla och affärdade thesifrån med twenne Borgare, til-
lika med 3ne thiekomne Dal-Bönder, en affskrift af Hans
Kongl. Maj:t's them medgifne Nådige Fullmakt, jem-
te en skriftelig förestälning til Allmogen, at affstanna
med thes tagande, och at genom wise Fullmäktige
gifwa Deputerade thes andragande och beswar tillkänna;
Men Allmogen qwarhölt berörde til them affsände Berso-
ner, och lät hwarcken någre Fullmäktige komma the De-
puterade på then bestämde dagen til mötes i Sahla, ej
heller gifwo the thet ringaste swar ifrån sig: Swarföre
Hans Kongl. Maj:t's och Rikens Ständers Deputerade,
val-

oaktat then osäkerheten som war at gå Allmogen emot
på vägen, beslöto, at ifrån Sahla resa them til mötes;
Men blefwo af Westmanlands Allmoge, som ifrån the när-
mast belagne Soeknar, sig uppå Dal-Allmogens Budka-
lor i Staden samlat, thes ifrån hindrade; i ty berörde
Allmoge icke allenast med hotelser förbödo Borgerskapet at
til Deputerade utgifwa några Hästar eller them theri nå-
gon tienst givra, utan ock förbödo Postgången, och, oaktat
alla til them gjorde föreställningar, hindrade resan, samt med
mycken dierfhet och hårda utlätelser bemötte the Depute-
rade, hwilka förthenskul nödsakades qwarblifwa och af-
wänta Dal-Allmogen, som then 15 Junii thes i Staden
inmarcherade med Fanor och Trummor, samt försedde
med Bewår af allahanda sorter jemte Bagage efter hwar
troupe. These hade ingen försyn, at genast sätta wakt
med laddade Bewår och Bajonetter för Gården, hwarest
the Deputerade woro församlade; tillåtandes ingen af the
Deputerade eller thes betiente, at utan 4 à 5 Mans
wakt gå utom huset, och då fort thes på et Hans Kongl.
Maj:t's Bref til the Deputerade med en affskickad Lif-
Drabant ankom, blef brefwet honom med wåld ifrån-
tagit; hwarest, sedan Allmogen utsedt wise, som skulle
afhöra hwad the Deputerade å Hans Kongl. Maj:t's och
Rikens Ständers wagnar hade at andraga, och the-
samme hade inneslutit the Deputerade uti en ring på
Gården, påstodo the, thet berörde Hans Kongl. Maj:t's
bref i thes närwaro upbrytas och them föreläsas skulle;
Men som the Deputerade thet afflogo och Allmogens straff-
bara samt wåldsamma förforande them förhöll, så gif-
wo the icke brefwet ifrån sig, utan hotade, thes an ma-
så wäl som the Deputerade med sig til Stockholm at
fora, och behöllo högbenälte skrifwelse öfwer natten hos
sig

sig qwar. Anteligen och sedan Almogen, fast ån med mycken Ifwer och Sorl anhördt the Deputerades Fullmakt, samt theas så skrift: som muntelige föreställningar, androg thesamma åtskillige puncter och beswär, så wäl angående Successionen, som orsakerne til Kriget och Generalernes affstraffande, samt wijsa förinente pålagor och afgifter, om hwilket alt the Deputerade dels them utförligen underrättade, dels ock på alt sätt sökte öfwertryga them om osanningen af thet them falskeligen war inbillat. Men icke thes mindre kunde the Deputerade hos Almogen ingen ting uträtta, utan blef wid theas bortgång then utsatte waken til Matten förstärkt, hwilken ock blef stående på Gården och för Wortarne, så länge Almogen drögde i Sahla. Dagen thepå som war then 16. Junii återkommo Almogens Fulmäktige från Stockholm med förberänte Rikens Ständers swar af then 14, hwilket sedan thet i the Deputerades närvaro blifwit upläst, samt the, til betagande af Almogens mistroende, at också Hans Kongl. Maj:ts bref, som Almogen med wald borttagit, måtte för them upbrutas och upläsas, hwarpå Almogen förklarade sig med thes innehåld nögd, samt begiärte, at anstalt måtte fogas om liff uppehålle för them på wägen, försäkrandes theremot, at wilia stanna wid Steke, 2 $\frac{1}{2}$ Mil ifrån Stockholm, samt affända med the Deputerade sine Fulmäktige til at öfwergifwa theas skriftelige beswär. En sådan anstalt angående liffmedel för Almogen gjordes ock af the Deputerade, hwilka jemwäl öfwer thet således skedde öfwerenskommande lemnade et skrifteligt Instrument til Dal-Almogen, som af Kongl. Maj:ts och Rikens Ständers Deputerades til Hans Kongl. Maj:t afgifne underdånige berättelse

om

om theas i förberörde måtto hafde Commission och förättning bestyrkes. Sedan alt thetta med mycket bulker motsäjelser och oordentligheter blifwit afhandlat, gjorde sig Almogen under then tiden färdig til aftagande, och the Deputerade, som imedertid warit under wakt, singo anteligen, sedan wijsa Fulmäktige af Almogen blifwit utnämde at wara them fölgaktige, frihet at resa. The blefwo dock åter anhåldne i Gættre Gäsfigwore Gård i Westmanland, eftersom et falsk rykte war utspridt, at Stycken woro planterade wid Steke och en del Krigsfolk samlat, til thes the efter några timars förlopp anteligen singo Hästar at fortsättia resan, så the then 17 om Alstonen hit til Staden återkommo. Men som the them medgifne så kallade Fullmäktige 18. til antaget, twärt emot then gjorde affhandling, hwarken några skriftelige beswär med sig hade, icke eller något munteligt hade at andraga, så tillåts the Deputerade, at, uppå berörde Fullmäktiges begäran, åter affända 4 st. af them, Almogen til mötes, jemte skriftelig Rungidrelse, at Dal-Almogen hade at ofördröjeligen insända til the Deputerade, hwad Almogen förinente sig hafwa at anföra, så the öfwer utslag hos Hans Kongl. Maj:t och Rikens Ständer med all sorgfällighet förskaffas skulle, med mera; hwarpå dock Almogen inga beswär til the Deputerade insände. Kongl. Maj:t lät thepå genast föranstalta om bröds och förplågnings förande siowägen til Steke, til theas liff uppehålle, hwilket them tillika af Hans Kongl. Maj:ts och Rikens Ständers Deputerade tillkänna gafs, och affände Hans Kongl. Maj:t dagen thepå Presidenten i thes och Rikens Cammar-Collegio Albrecht Lindcreutz, som förut warit Landshöfdinge i Kopparbergs-Län,

En, tillika med Cammar-Rådet von Grooth, Allmogen wid Steke til mötes, til at, jemte Hans Kongl. Maj:ts Nåd, anbiuda them then thitsände Proviante, samt at förnä them, at, efter theas löfte, stanna thesammas ädes, emedan Staden war upfyld med krigsfolk, flyktingar och fattigt folk från Finland och Åland, hwaraf, i fall Allmogen the inkommo, både oreda, dyrhet och Siukdomar förorsakas skulle, men at theremot Hans Kongl. Maj:t wille tillåta them, at hitsända theas Fullmäktige, som med Nåd skulle emottagas och anhöras, så emedertid Allmogen hade at hålla akt, thet theas antal under wägen icke måtte fördkas af tillstötande löst och oroligt folk, och at the förthenkul måtte hålla god ordning, och ei låta vidare förleda sig af falska rykten och berättelser, med försäkran thehos, at inga anstalter med stycken och krigsfolk emot them varit gjorde. Magistraten och Borgerskapet här i Staden sände likaledes med sine Deputerade en ansenlig förplågning emot them til Steket. Men thetta alt kunde hos thene gensträfwoge och uproriske Allmogen ingen ting uträtta, utan satte thesamna alla förestälningar å sido; Och sedan the til Hans Kongl. Maj:ts Deputerade wid Steke låtit öfwer gifwa en skrift, innehållande orsakerne til theas rörelse, med begiäran, at then insända och til et skyndesamt slut befordra, jemte förnä theas thehos, at the årnade fortsätia theas Marche ända fram til Stocholms Tullport, bequnte the så strax om aftonen, som war then 19 Junii och en Söndag, at låta sätia sig öfwer Gärian wid Steke. Kongl. Maj:t låt thepå genom Resolution af samma dag antyda thene Dal-Allmoge, at stanna utan för Staden, på andra sidan om Hierfwa; och emedan sammangaddat folk, som

ei lyda til Dalarne, berättades följa Allmogen på wägen, thet the framgådt, samt å ryggen af them röfwa och plundra, och thet jämwäl befarades, at löst folk i Staden under hopp af Dalkarlarnes annalkande et dylikt öwäsande anställa torde, så hade Hans Kongl. Maj:t låtit föranstalta om Troupers utryckande, at hålla dylikt löst Stadsens folk tillbaka, förmodandes Hans Kongl. Maj:t, at Dal-Allmogen medelst utsatte Posten samma Ordning åfwenwäl hos sig hålla wille, så theas Fullmäktige skulle Nådigt hörde, samt theas beswär råtwisligen afhulpsne warda.

Samma afton then 19 Junii, ankom hit ifrån Hans Kongl. Maj:ts Plenipotentiärer i Åbo then hugneliga Tidningen, at Freds-Præliminarierne, hwaraf och et å Swenska och Rysska sidan underskrifwit och beseglat Instrument tillika blef insändt, then 16 Junii blifwit slutne, och genat befallningar gifne at innehålla med alla sienteligheter å båda sidor.

Hans Kongl. Maj:t hade billigt orsak at förmoda, thet thene Tidning, som hos alla thes trogne andersätare, efter et olyckeligt krig, borde förorsaka mycken fågnad och glädje, skulle ock aldeles kunna stille Dal-Allmogens påstående och företagande. Och som Hans Kongl. Maj:t helt bittida om morgonen then 20 Junii förnam, at thene Allmoge med en otrolig skynsamhet, icke allenast emot theas löfte, satt sig öfwer wid Steke, utan ock, emot Hans Kongl. Maj:ts Nådige Ordres, gådt Hierfwa förbi, och hastat til Staden, samt så redan til en stor myckenhet war ankommen utan för Norr-Tull, och upstält sig straxt hos Hans Kongl. Maj:ts the til betäckning af Staden stående Battailon och postering: Alltså

No. 18.

No. 19.

Alltså och emedan the, uti thesas från Tible insände och häröfwan återopade skrift och puncter, yttrat thesas underdånige åstundan at få se Hans Kongl. Maj:t; Förthenkul wille jemwål Hans Kongl. Maj:t them therutinnan i Nader willfara, och begaf sig således ut til them, i föl'e med Riksens Råd, Öfwerste Marskalken Herr Baron Samuel Åkerhielm, Herr FeltMarskalken Baron Hammilton och några Generals Personer samt Officerare. Hans Kongl. Maj:t red ifrån then ena hopen af Almogen til then andra, och hölt til them följande tal:

Med hwad Faderlig Råd och ömhet Wi omfamnat alla Wåre trogne undersåtare, och i synnerhet Almogen af Dalarne, sådant kan ej annat än wara Eder allom bekant. Thet är Öf förthenkul så mycket oförare at förnimma, thet I som här tilstådes äro, tagit Eder thet orådet före, at med bewåpnad hand marchera landet igenom ända hit in til then Kongl. Huswudstaden, oaktat alla Wåre theremot tilförene gjorde Nådige förmaningar, hwarigenom icke allenast hela landet blifwit uti oro försatt, utan ästwen then i går Afstons med en Exprels ifrån Åbo ankomne Freden med Rykland kunde rubbas: Wi hade lätteligen förut, och innan DalAlmogen hint så långt, funnat igenom Wåre och Riksens Troupper med wåld afhålla them: Men then sty Wi haft, at låta Wåre egne undersåtares blod utgiutas, och thet hopp

hopp Wi haft, at Almogen skulle sielfwe, i anledning af the them gjorde förestälningar, besinna sig, har warit thet endaste, som hindrat Öf ifrån sådane Måts tagande. Nu nödgas Wi låta Eder weta, thet Wår alswarlige wilje är, at I ej skolen understå Eder, at annars än genom några få Deputerade komma in i Staden, til at andraga Edre beswär, tå Wi wele taga them uti Nådigt öfwerwågende, och efter Sakernes omständigheter til Edert nöije theröfwer resolvera, samt draga Nådig försorg, at I emedlertid utan för Staden skolen blifwa förplågade; Men om I Eder härtill intet skolen wilja beqwåma, utan lifafult wilja trånga Eder in i Staden, så emedan sådant icke tillåtes, wele Wi wara frie för alt ansvar in för then Store Guden, för then blodsgutgiutelse, som therigenom förorsakas skulle, hwar emot sådant skal komma på them och thesas huswuden, som igenom thesas orolighet och motstråfwoghet warit thertil wållande.

Hwilket Tal af åtskillige som woro i följe med Hans Kongl. Maj:t uprepades, emedan thet ej så alment höras kunde. Almogen utfäste thepå underdånigst, at blifwa thet gwarstående.

Men så snart Hans Kongl. Maj:t war åter kommen på thes Slott, samt stält Nådiga befallning om förplågnings affändande för Almogen, förspordes, at the, oaktat

lat theras så nyss gifne löfte, började intränga sig i Staden, samt at en stor myckenhet hade tagit omvägen kring Carlbergs-Tull, och sig på then vägen äfwen intränga wille. Hans Kongl. Maj:t hade haft största fog, at, i kraft af Regerings Formen samt all lag och rätt, genast låta styra wäld med wäld, så merbemålte Almoge så oförlynt ur aft slog alla the skedde föreställningar och thes egne mångfaldige löften.

Men som Hans Kongl. Maj:t städse burit afsky för blods utgiutelse, och i thet längsta wille bruka lindrige mått emot thes egne undersätare: samt förthenskul hade förbudit thes Troupper, at skiuta och gå på them löst, eller skada någon af them til lif eller lem, hållt thes Almoge för forna Sveriges Konungar, så wäl som Kongl. Maj:t tilförene wisat en berömmelig lydno och trohet; Så tog sig Almogen tillfälle, at blanda sig med Soldaterna, och at irtaga 4 st. Canoner, hvars Manuskap icke eller hade ordres at med wäld afföra Almogen, hwarpå thesamma, oaktat alla the warningar, som af the Com-menderande Officerare under then tiden til them skedde, och fastän the singo tillstånd, at begifwa sig til Kongsholmen, och thes the låfwade at förblifwa, likwäl på wägen wid Carlbergs Grind äfwen borttogo 2 Canoner, utbredde sig på Gatorne, och sedan med sine Trummor, Sewar, Spikslubbor, Spiut och Fanor marcherade ibland folcket in i Staden, upstälte sig med en hop dels på Norre-MalmsTorg, thes Konungens wakt stod, tit the äfwen brackte ofwannämde 6 Canoner som the om händer fåt, och sedan thesifrån straxt på en ei långt från Torget innesluten Gård under sin egen wakt bortförde och bewarade, tillika med sit hit hafde

förråd af frukt til 1900 Sk:p., samt 5900 stycken Roskullor och 6000 Månkulor och några Granater, dels och med en annan hop på Stora Torget i sielfwa Staden, samt thes på sielfwe och efter godtyckio förlade sig uti Husen i quarter; Men utsatte icke thes mindre wid Norre-MalmsTorg och några Gator thes wakter, thes the och gingo med sine Patrouller omkeing. Hans Kongl. Maj:t hade emedlertid redan om Middagstiden samma dag, til sine trogne undersätares besynnerliga fågnad, låtit genom Härhold samt Bukor och Prompetter alment publicera freden med Ryssland och fiendligheternes uphörande å både sidor. I synnerhet gladde sig högeligen the många hit ifrån Finland och Åland ankomne Glycktingar ofwer samma återwundne fred, som gaf them frihet, at åter få resa hem til thes hemwister och tagga thes egendom i besittning. Men som Dal-Almogen förspordes framfärda ut thes inbillade tanka, såsom wore Freden updicatad, til at förekomma och hindra thes påstående angående Successionen; Så affände berörde Glycktingar dagen thes på som war then 21 Junii några sine Deputerade af alla 4 Stånden til Dal-Almogens uppå Bondeståndets wanlige Samlings-Rum tilhoppa kallade Huswudman, at ställa them för ögonen thes of fog, til at wilia medelst sin skadelige egensinnighet förskärra och til intet göra then slutne Freden, såsom hwarigenom Kriget åter å nyo kommo at itändas och fortsättas til thes och hela Landets förderf, men i synnerhet Inwanarnes i Finland, som aldramäst hade lidit och nu aldeles skulle affångas från thes hus och hem, landet imedlertid göras til en Odemark, och the thes qwarblefne komma at bortföras i Trældom och Siälawäda, hwil-

Let Dal-Allmogen, som således, jemte Freden, wille öfwerän-
da kasta then på Hans Kongl. Höghets Hertigens
ADOLPH FRIEDERICHS af Holsten Person öfwer-
ens komne Successionen aldrig för Guds Domstol, för
the öfrige Rikets Inbyggare och för hela efterwerlden för-
swara kunde, utan för all widare olycka til ansvar stän-
da skulle. Men som sådant alt icke ännu war nog kraf-
tiat at beweka these motsträfwoge; så infann sig Landt-
Marssalken med the öfrige Talemännen, jemte åtskillige
af hwart Stånd, samma dag om Eftermiddagen uppå
öfswannämde rum, hos berörde Dal-Allmoges Huswud-
Män med flere, så LandtMarssalken och the öfrige med
bewefelige och afswarsamme Tal förestälte berörde Allmo-
ge, thet ganska eftertänkelige steg, som thensamma sig
företagit emot Konungens och Riksens Ständers afrådande
från uprörelse i landet, och theras bewäpnade intåg i
Konungens Residence, under thet Riksens Ständer wo-
ro församlade och främmande Hofs Sanningebud thet wi-
stades, som ock twert emot theras mångfaldige utfästel-
ser at stana, och i stillhet, genom Fullmäktige, afwän-
ta swar och besked på theras besvär och andragande. Up-
på thet, som å Dal-Allmogens sida thepå med mycket sorl
och buller blef anfördt, angående tidens utdrägt med the
anklagade Generalernes straff och Execution, Successionen
til Cronan, owanlige pålagor, hwaraf en del war them
falskeligen inbillad, jemwål ock angående en föregifwen
och updictat Fred med mera, blef Allmogen icke allenast
al nödig uplysning gifwen, utan ock thet som war idel
öfanning och utan grund, til fulla wederlagt, hwarhos
them ock tillänna gafs, at dödsdomen öfwer för thet-
ta Generalen Gref Lewenhaupt äfwen redan woro af-
kunnad.

kunnad. Men som daktat alla swar och föreställningar
bulret med en bitter Dierfhet tiltog, så blef samtaleet then
gången afbrutit.

Såsom jemwål Hans Kongl. Maj:ts Galere Esca-
dre, sedan Freden hos them war kunnig bleswen, på
Hans Kongl. Maj:ts befallning war återkommen, och the
therpå warande Troupper efter utstånden Campagne sig
på thet högsta öfwer Freden fågnade; så kunde Office-
rarne med Samtelige Manskapet icke annat än med stör-
sta misnöje och owilja förspörja, at Dal-Allmogen på så
förmåtit wis och utan grund sig thensamma emotsättia
wille; beslöto förthenskul enkälligt, at sända sine Depu-
terade af Officerare och Gemene, til at med eftertryck
bringa Dal-Allmogens församlade Huswudmän på bättre
tankar, och at med Tacksäjlse til Gud erkänna Freden.
Swilket skedde om Onsdagen then 22 Junii.

Wid samma tilfalle innsunno sig ock åter hos Dal-
Allmogen en anseelig Deputation af Riksens Ständer til-
lika med LandtMarssalken, jemte förr omtalte Deputera-
de ifrån Finland, hwilka å nyo på thet aldrabewefeli-
gaste sätt förehöllo Dal-Allmogens Huswudmän, then tro-
het, plickt och lydno, som the öfwerheten skyldige äro:
så en af Allmogens Fullmäktige upläste theras puncter
och påstående, hwarutinnan the begärte til fredsställas,
wiljandes sedan med freden gå hem igen, hwar på them ock
försäkrades thet man så begå wille, at alt hrad möjeligit och
skialigt woro fullbordas och Hans Kongl. Maj:ts them lof-
wade Pardon thes kraft behålla skulle, i fall the wille begif-
wa sig tillbaka til theras hemwister.

Ellest hade och Hans Kongl. Maj:t samma dag
om morgonen låtit tillstålla twenne af Dal-Allmogens ut-
skickade

skickade, uppå thesas begiärnan at få svar och Resolu-
 tion, en utförlig skriftelig förestälning, angående fredens
 Nödvändighet och beslutet angående tilkommande Succes-
 sionen til Sveriges Crono; tilbiudandes them jämväl
 i Nader, at, til uptagande af Allmogens Klagomål, för-
 ordna sådane Männ, til hvilka the skrika förtroende haf-
 wa kunde, och at the förthenskul sine Fullmäktige ha-
 de at utvälja, som samma thesas Klagomål behdrigen
 hade at andraga, hwar jämte Hans Kongl. Maj:t Sielf
 munteligen förmante them, thet the straxt och innom en
 tima, skulle ifrån sig lesverera ofwannämde Cronans Ca-
 noner. Men som Allmogen, thetta alt oaktadt, sig til in-
 tet beqväma wille: Och Hans Kongl. Maj:t icke utan
 med mycken Oro och bekymmersamhet måste se thes Re-
 sidence upfylt med en hop bewäpnad Allmoge, som
 thet utsatte sine poster och wachter, samt ofweralt i
 Staden omkringlop, jämväl ock förnam, at mycket ge-
 ment och löf folk sig til them sällade, hwaraf hwarje-
 handa stämpingar och uproriska anslag stodo at befaras,
 hwartil äfwen kom, at stundeligen säkra esterrättelser in-
 lupo, thet uppå Dal-Allmogens fringsände uproriske
 Budkastor, (hwaraf allenast nu någre här bifogas, in-
 kommandes flere dageligen) och hotelser af Eld och Brand,
 samt Lif och Egendoms förlust, mycken Allmoge så wäl
 ifrån Westmanland som Upland, Roslagen och andre
 angränsande Län woro upbådade och af Dal-Allmogen
 infallade, samt at alla uptänkelige Medel redan woro
 använde, at stilla och tillfreds ställa thesse Dale-Allmo-
 ge, hwilka dock ingen ting hos them uträttat, utan
 hwarad the then ena stunden lofwat, then andra åter u-
 tan försyn brutit; af hwilket alt ingen rättssinnig annat
 sluta

sluta kunde, än at thesas endaste och förnämsta affikt wor-
 re, at hindra och bryta then med Ryssland redan in-
 gångne Freden, med mera; Förthenskul och på thet hwar
 och en theslemte måtte blifwa förwisad om Hans Kongl.
 Maj:t's benågenhet at förekomma all blods utgiutelse;
 Th fann Hans Kongl. Maj:t för godt, at låta alment
 kunglöra thes sista och yttersta tilbud, at ehvem af the-
 ne Allmoge och thesas medfölje, som wille nedläggga och
 från sig lesverera. Gewären, och begifwa sig ur Staden in-
 nom kloster 5. samma dag som war then 22. Junii, then-
 samma skulle hafwa Hans Kongl. Maj:t's Nåd at för-
 wänta, och på thetta thes grofwa brott aldrig mera
 tänkt warda: Men the som af thetta folck, sedan sam-
 ma tid, ännu wore qwar i Staden, förklarades at an-
 ses såsom Förrådare och Riffens Fiender, emot hwilka til-
 följe thesas försaras skulle såsom emot en almen Riffets-
 fiende.

Thetta blef altså genom almenne Publicationer öf-
 wer alt i Staden fungiordt, och tillika föranskaltat om
 wärkställigheten theraf, iagom the i Staden warande
 Troupper. Hans Kongl. Maj:t's förordnade tillika thes och
 Riffens Nåd Herr Baron Adlerfelt och Herr Baron v. Rosen,
 at thet wid, medelst ytterligare eftertryckelige warningar
 förmå Allmogen, at ställa sig Hans Kongl. Maj:t's Nåd-
 dige willie och Publication til esterrättelse. Men under
 thet, at med Posteringarnes utfätiande föranstaltades,
 slogs straxt Allarm af Dal-Allmogen, som sig til en stor
 myckenhet med thesas ofwanbeskrefne Gewär församlade
 på Herr Malm's Torg ända ned på Drottninge-Gatan
 ock upføre til Regernings Gatan och Brunkeberg, samt
 på flere ställen, thet the, långt ifrån, at wilja på
 stedd

Medd åtvarning, at afleswerera Canonerne och nedlägga sine Sewär, stälte sig til fullt motwårn. Närwid föreföll doch then omständigheten, at då Carm-Trumman af Dal-Allmogen rördes, lupo 4 eller 6 bestedelige Dal-Bönder til Sandt-Marskalken, och beklagade sig, at då woro Allarm, och då han swarade, at thet lærer wara et missförstånd, sade the: Ach! nei, ther woro en hop så elaka af theras Sandsmän, at the hotade til at slå ned them som woro theras egne kammerater, för theras öfwerens kommande at gå utur Staden. En half tima therefter kommo åter 6 til honom och sade: Nu är ther wist Carm, då Sandt-Marskalken gick med them ut, och 3 af Allmogen fölgde med honom in i hopen af then bewäpnade Allmogen på Torget.

Thet försöktes då, på alt uptänkeligt sätt med anständiga föreställningar och alfwarsamma warningar, så wäl af förenämde Herrar Rikens Råd och Sandt Marskalken, hwilken äfwenwäl härwid gjorde sin största och högsta flit, som alle Commenderande och andre Officerare, thet Allmogen, til undgående af sit eget förderf, måtte lägga Sewären ned och emottaga Hans Kongl. Maj:ts Nådige Pardon, hwarmed i en god timas tid och intil thet aldrayttersta, ja under then af Dalkarlarne selswa först påbegannte skjutningen Continuerades.

Men alt sådant wille hos then största hopen intet uträtta, fast en del af Allmogen åtlydde förmaningen och nedlade Sewären, en del jemwäl blefwo inne i husen, utan i stället för at antaga Nåd, nekade the aldeles at wilia nedlägga sine Sewär, upmanandes hwarannan med mycket rop och skri, at skjuta och at slå med theras Spikklubbor. Theras förmåtenhet gick ock ånteligen

så wida, at the å theras sida först började med fiendelighet, och ej allenast losade uppå Hans Kongl. Maj:ts Troupper en af the Canoner, som the på öfswannämde sätt i händer sådt, utan gafswo the också Eld med sine skjut-Sewär, hwarmed the åtskillige Officerare och Gemene Bleserade och någre man til döds sluto, förutan them som af theras Spiut och Spikklubbor skadade blefwo. Men i synnerhet är Rikens Rådets Baron Adlerfelt, då han med enständig och oafslätelig warning sökte beweka Allmogen til lydno emot Öfwerheten, blefwen utaf them med et dödeligit Kobyske-skott bleserad, hwaraf han, til mycken affaknad för Riket, then 27 Junii. med döden afled. Som nu en sådan af theme Allmogen börjad fiendelighet, efter så många förut brukade Medel, icke längre tålas kunde, så war ej annat öfrrigt, än at styra thensamma med wäld, och gafs Manskapet thet til Ordres, hwarpå 2 Canon-skott och några skott af skjut-Sewär på these motsträfwoge losades, då, sedan ungefärligen femtio af them fallit, och några Attatio blifwit särade, the öfrige blefwo trungne at lägga Sewären ned, som tillika med them, hwilka i flykten er tappades och elliest i Staden sig undandömt, eller på gatorne funnes, under wakt och bewakning fördes, til thes uphofs- och husfrudmännen ifrån the mindre broglige affkilias kunde, at, efter föregången ransakning och dom, efter Sveriges Lag affstraffade warda.

Utaf alla anfördesamt på bilagde Acter, bref och bewis, som ock then almänna kundskapen sig stödjande omständigheter lærer hwar och en rättssint hana sig fullteligen öfwertygad, så wäl om then ogemena Nåd, mildhet och tolamod, hwarmed Hans Kongl. Maj:t i thet aldrayttersta sökt bringa

ga Thes undersätare til lydno och hörsamhet, som ock
ther emot, huru oförnytt these af Dal-Ulmogen och the-
ras medfölle wanwyrdat Hans Kongl. Maj:ts Nådige
befalningar, föraktat och misbrukat thes Nåd och tola-
mod, och uti theras uproriske anslag med föresatt dierf-
het och hårdnackenhät til sidsa stunden framhårdat.

Then Uldrahögste, som wisat en ögonstenlig omwård-
nad om thetta Rike, så thet stod lifasom på yttersta
Spetsen at störta i undergång, lärer ock wiseligen
håra för thetsamma en vidare Nådige omsorg, och icke
låta Iswiliars onda anslag winna framgång, utan efter
Thes Rättwisa i Sinom tid uppenbara them, som hafwa
stämpelat och underhulpat thetta upror. Imedlertid och
som Hans Kongl. Maj:t af egen medfödd Nåd och mild-
het alltid hysar et Nådigt förtroende til Thes undersätare,
och aldrig mistänker andra, än them, som warda fund-
ne i uppenbar gierning och thertil öfvervundne; Så
är ock Hans Kongl. Maj:t nu som tilförene aldeles för-
wisad therom, at then öfrige Ulmogen så i Koppar-
bergs-Län och Dalarne, som alla the andre Rikets Pro-
vincier nu ock framgent uti theras wanliga Trohet, Lyd-
na och Rärlek för Hans Kongl. Maj:t framhårda, emedan
Hans Kongl. Maj:t säkert wet, och är underrättad therom, at
ehuru stor theras hop varit, som i ondt upfat sig hit begif-
wit, så har dock största delen af Ulmogen haft theras Öd och
Blift för ögonen, och at många gamle, rättssinte och beskedelige
Män äfwenwål hafwa sökt thetta owäsende at afstyra, samt
med bedröfwelse sedt thenna hopen framfara uti theras
willo, hwarföre ock Hans Kongl. Maj:t wil hafwa them,
så wål som alla Thes trogne undersätare af Ulmogen och
alla them, hwilka sig på wägen betänkt och åter hem
be-

begifwit, försäkrade om Thes wanliga Kongl. Nåd och be-
skedd, äfwen som ock Hans Kongl. Maj:t lærer wisa
them Sin Kongl. Nåd, hwilka finnas hafwa blifwit nöd-
twungne at följa the östyrige hit til Staden.

Thet är för öfrigit til beflagandes, at Riket uti närwaran-
de thes swåra tillstånd, har, för thenne Dal-Ulmogens oro
och Upror skul, varit nödsakad, at til Trouppernes under-
hållande här å orten samt andre nödige anstalter, gödra
stora omkostnader, på thet ett sligt öfverwäld måtte sty-
ras och för framtiden förekommas, samt at Hans Kongl.
Maj:t, Rikets Ständer, HofRätt och Collegier blif-
wit genom thetta buller hindrade och afhåldne från sty-
relsen och sköjlen af Rikets höga wärf och angelägenhe-
ter, hwaremot, om thenne Ulmoge varit stilla, Troupper-
ne efter then numera erhåldne ädla freden straxt kunnat
hemförlofwas til sine Rusbåld och Rotar, och Landet i
gemen kunnat nyttia then ro och förmon som freden med
sig förer.

Denna berättelse, som grundar sig på bilag-
de Acter, bref och bewis och Almenna kun-
skapen sig stödjande omständigheter, är uppå Kongl.
Maj:ts i Råd-Cammaren gifne Nådige befalning
upfatt och til allas underrättelse lemnat, som här
med betygas. ut Supra.

GUST. BONEAUSCHÖLD.